

Andøy kommune
Postboks 187

8483 ANDENES
Norge

Deres ref.:

Vår ref.

Dato:

Sak/dok.: 07/00410-24

29.12.2017

Ark.: 326.12

Oppstart av navnesak 533/2017, Bohkegeargi, i Andøy kommune

Bakgrunn for saka

Várdobáiki samisk senter har vendt seg til Sametingets stedsnavntjeneste for å få fastsatt en offentlig skrivemåte av et samisk stedsnavn i Andøy kommune. Det blir opplyst at *Bohkegeargi* er navnet på et berg og en tidligere samisk offerplass. Det norske parallellnavnet som er brukt om berget på offentlige kart, er *Bukkekerka*. Navnet finnes på det økonomiske kartet N5 EE 258-5-2, statusdato 1.1.1981. I brev av 4.12.2017 til Andøy kommune og til Kartverket gir Sametingets stedsnavntjeneste foreløpig tilråding om skrivemåten *Bohkegeargi* av navnet i funksjon som navn på et berg og et offersted.

Lov om stadnamn og skrivemåten av stedsnavn i offentlig bruk

Lov om stadnamn § 4, første ledd sier at "[d]ersom ikkje anna er fastsett i denne lova, skal det ved fastsetjing av skrivemåten av stadnamn takast utgangspunkt i den nedervde lokale uttalen. Skrivemåten skal følgje gjeldande rettskrivingsprinsipp for norsk og samisk."

Forskrift om stadnamn § 4 omtaler skrivemåten av samiske stedsnavn:

"For samiske stadnamn skal det takast utgangspunkt i den nedervde lokale uttalen. Skrivemåten skal følgje gjeldande rettskriving i nordsamisk, lulesamisk, skoltesamisk eller sørsamisk.

Nordsamisk rettskriving skal brukast i Finnmark, Troms og i Nordland til Tysfjord kommune."

Det er altså viktig å dokumentere den nedarva lokale uttalen av navnet blant samisktalende i området for å komme fram til en skrivemåte som skal brukes av det offentlige.

Lov om stadnamn og bruk av samiske stedsnavn

§ 9 i lov om stadnamn, andre ledd, sier at "[s]amiske og kvenske stadnamn som blir nytta blant folk som bur fast på eller har næringsmessig tilknytning til staden, skal til vanleg brukast av det offentlege t.d. på kart, skilt, i register saman med eventuelt norsk namn."

Kartverket har ikke funnet belegg i tilgjengelig arkivmateriale som dokumenterer at et samisk navn blir brukt om stedet som på norsk blir omtalt som *Bukkekerka*, og Andøy kommune blir derfor bedt om å undersøke om et samisk parallellnavn er i bruk lokalt, jf. sitatet ovafor fra lov om stadnamn § 9,2.

Kartverket vedlegger kopier av arkivmateriale som dokumenterer den norske stedsnavnbruken. Det er:

- 1) Ei navnesamling gjort av skolebarn i 1936, dvs. ei nedskrivning av lokale stedsnavn fra bruk 8/29 i tidligere Bjørnskinn herred.
- 2) Ei navnesamling fra 1962 av Finn Myrvang (om navnet Bukkekjerka og Alteret).
- 3) En artikkel med tittelen "Bukkekerka" av Inge E. Johansen, publisert i Håøygminne, hefte 1, 2008.

Forskrift om stadnamn § 4 omtaler skrivemåten av samiske stedsnavn:

"For samiske stadnamn skal det takast utgangspunkt i den nedervde lokale uttalen. Skrivemåten skal følgje gjeldande rettskriving i nordsamisk, lulesamisk, skoltesamisk eller sørsamisk.

Nordsamisk rettskriving skal brukast i Finnmark, Troms og i Nordland til Tysfjord kommune."

Rekkefølga til flerspråklige stedsnavn blir omtalt i § 7 i forskrift om stadnamn, tredje og fjerde ledd:

"På skilt eller kart o.l. der det blir brukt meir enn eitt namn, skal kommunen fastsetje rekkefølga av namna. Når ein fastset rekkjefølgja, skal ein ta omsyn til språkbruken på staden. I forvaltningsområdet for samisk språk skal rekkjefølgja vere samisk, norsk, kvensk.

Der det av praktiske grunnar er særskilt vanskeleg å bruke fleire namn, skal det i valet mellom norsk, samisk og kvensk leggjast vekt på kva for eit namn som har lengst tradisjon og er best kjent på staden. Det norske namnet treng ikkje å vere med dersom det er ei lydleg tilpassa form av det samiske eller kvenske namnet, skil seg lite frå det og ikkje er vanleg i bruk i den norske forma."

For flere opplysninger om navnet, dvs. lokalisering, se innsynsløsninga vår for Sentralt stedsnavnregister: <http://norgeskart.no/ssr/>.

Lokal høring og kunngjøring

Kartverket sender med dette navnesaken på lokal høring i Andøy kommune.

Kartverket har vedtaksrett for skrivemåten av nedarva naturnavn, som denne saka inneholder. Før det gjøres vedtak, har kommunen og offentlige organ som skal bruke navnet i tjenesten, rett til å uttale seg, og det samme har lokale organisasjoner med et særlig forhold til stedsnavn, se § 6, første ledd i lov om stadnamn.

Kommunen har ansvaret for å kunngjøre at det er reist navnesak, f.eks. ved notis i en lokalavis og på nettsidene sine. Kommunen har også ansvaret for å innhente og samordne de lokale høringsuttalelsene. De skal sendes til *Sametingets stedsnavntjeneste* samediggi@samediggi.no med kopi til Kartverket. Stedsnavntjenesten vil gi tilråding om skrivemåte til Kartverket. Høringsfrist for kommunen er to måneder fra dette brevet er mottatt.

Vennlig hilsen

Finn Ørnes
fylkeskartsjef

Aud-Kirsti Pedersen
stedsnavnansvarlig

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg

"Bukkekerka" av Inge E. Johansen, Håløygminne, hefte 1, 2008, s. 306–311.
Skolebarnsamlingene 1936, navn fra bruk 8/29 Bakkejord i Bjørnskinn herred
Stedsnavnsedler om Bukkekerka og Alteret, Finn Myrvang, 1962.
E-post fra Ann-Mari Thomassen

Kopi Sametinget - Sámediggi
Ardis Ronte Eriksen, Sametinget - Sámediggi
Silja Lena Løken, Statens vegvesen Region nord
Ann-Mari Thomassen, Várdobáiki samisk senter

Fra: Ann-Mari Thomassen <annmari@vardobaiki.no>
Sendt: 4. desember 2017 11:34
Til: ardis.ronte.eriksen@samediggi.no; Aud Kirsti Pedersen
Kopi: Kjersti Myrnes Balto; Marit Myrvoll
Emne: VS: VS: Nasjonal Turistvei -Infotavle ved Bukkekjerka, også på samisk

Bures - Hei.

På Andøya er det et arbeid i gang med å lage informasjonstavler på flere språk vedrørende det samiske kulturminnet Bohkegiergi - Bukkekjerka. Várdobáiki har fått henvendelse fra en som har kontaktet oss for å få teksten på samisk også. Vi har kvalitetssikret teksten og kommet med innspill.

Fra Várdobáiki sin side har vi uttrykt ønske om at det samiske navnet Bohkegiergi brukes hver gang det norske navnet brukes. Dette ønsker ikke Statens vegvesen. Argumentasjonen er at teksten blir for lang.

Jeg har gitt tilbakemelding til kontaktpersonen vår på Andøy om at jeg kommer til å forespørre Sametingets stedsnavntjeneste og Statens kartverk om Bohkegiergi - Bukkekjerka på en informasjonstavle vil omfattes av Lov om Stadnamn-

Kan Sametingets stedsnavnstjeneste og Statens kartverk gi tilbakemelding på om navnet omfattes av Lov om Stadnamn og om det samiske navnet skal brukes sammen med det norske i den norske teksten på informasjonstavlen?

Håper på et raskt svar.

Dearvuodat

Ann-Mari Thomassen

Fra: Ann-Mari Thomassen
Sendt: 1. desember 2017 03:56
Til: 'Karl Rasmus Dahle'; Kjersti Myrnes Balto; Marit Myrvoll
Emne: SV: VS: Nasjonal Turistvei -Infotavle ved Bukkekjerka, også på samisk

Akkurat denne argumentasjonen har i årtider blitt brukt for å usynliggjøre samiske stedsnavn i offentlige sammenhenger. Synes også det er komisk tankegang om at turistene ikke vil klare å lese samiske stedsnavn. Vi gjør det jo selv når vi reiser til andre land med andre språk.

Jeg tenker å sjekke opp med Aud-Kirsti Pedersen i Statens Kartverk, samt med Ardis Ronte Eriksen i Sametingets stedsnavnstjeneste om denne offentlige tavla er å regne som informasjon og som vil omfattes av Stadnamnloven .

Buorre vahkkoloahppa / God helg!

Ann-Mari

Fra: Karl Rasmus Dahle [mailto:krdahle@gmail.com]

Sendt: juovlamánu 1. b. 2017 16:16

Til: Ann-Mari Thomassen <annmari@vardobaiki.no>; Kjersti Myrnes Balto <Kjersti@vardobaiki.no>; Marit Myrvoll <marit@vardobaiki.no>

Emne: Fwd: VS: Nasjonal Turistvei -Infotavle ved Bukkekjerka, også på samisk

Videresender denne til dere.

Dearvuodat

Karl Rasmus

----- Videresendt e-post -----

Fra: Løken Silja Lena <silja.loken@vegvesen.no>

Dato: 1. desember 2017 kl. 15:07

Emne: SV: VS: Nasjonal Turistvei -Infotavle ved Bukkekjerka, også på samisk

Til: Karl Rasmus Dahle <krdahle@gmail.com>

Hei,

Det er dessverre slik at nordmenn ikke klarer å uttale det samiske navnet – på samme måte som finske stedsnavn. Så i den norske teksten holder vi på Bukkekjerka og beskriver opprinnelsen til navnet. Vi må ikke glemme hvem vi skriver for – turisten – og vi må skrive enkelt, klart og tydelig. Både nordmenn, dansker og svensker vil i hovedsak lese den norske teksten og disse må vi ta hensyn til.

Forslag til løsning er at vi øverst på tavlen skriver det samiske navnet.

Bohkegiergi – Bukkekjerka

Fjellformasjonen Bukkekjerka er et fredet samisk kulturminne der naturen har bygd naturlig alter og prekestol. På grunn av den spesielle atmosfæren mellom tinder og storhav, har Kirken gjennom de siste 50–60 årene holdt en årlig friluftsgudstjeneste som trekker folk fra hele distriktet. Det har også vært foretatt vigslar her.

Men navnet Bukkekjerka har ingenting med kirke å gjøre. Bohki er et samisk ord for trangt sted, en smal passasje. Giergi er det samiske ordet for stein. Bohkegiergi blir da oversatt til steinen ved passasjen. Fornorskning av samiske stedsnavn gir ofte gale tolkninger som igjen gir opphav til sagn. Her het det at bukkene – som ble tolket som drauger – en gang i året dukket opp for å holde gudstjeneste – altså ei «bukkekirke».

Bukkekjerka har utvilsomt vært et hellig sted, der samer ofret til gudene, noe offerhula på sjøsiden av Bukkekjerka vitner om. Det var særlig kveite som ble brukt som offergave. Men kanskje samtidig med fornorskning av stedsnavnet har kristendommen og kirka overtatt, og Bukkekjerkahar blitt fortolket som et kristent sted.

Vi kan i tillegg legge den samiske teksten først på tavlen slik at det blir samisk – norsk – engelsk.

Hilsen Silja

Fra: Karl Rasmus Dahle [mailto:krdahle@gmail.com]

Sendt: 1. desember 2017 14:02

Til: Løken Silja Lena <silja.loken@vegvesen.no>

Emne: Fwd: VS: Nasjonal Turistvei -Infotavle ved Bukkekjerka, også på samisk

Har nettopp mottatt dette svaret fra Ann-Mari Thomassen, Vardobaiki. Hva sier du til dette nye forslaget ?

Hilsen

Karl Rasmus

1. desember 2017 kl. 13:55 skrev Ann-Mari Thomassen <annmari@vardobaiki.no>:

Bures.

Det er viktig at det samiske navnet Bohkigeargi synliggjøres der det er mulig. Det kan denne tavla bidra til, samt til revitalisering av det samiske stedsnavnet. Jeg er skuffet over forslaget til Silja Løken der hun ber oss om å gå med på å stryke ut Bohkegeargi der det er brukt sammen med det norske navnet. Poenget med Stadnamnloven av 1990 – 91 er at de samiske stedsnavna skal synliggjøres av det offentlige på skilt, kart, osv. Det bidrar til at de samiske stedsnavna kommer i daglig bruk igjen av flere. Selv om det kommer en samisk oversettelse av teksten, så vil færre lese den enn den norske teksten.

Plassmangel er et poeng, det skjønner jeg. Men da foreslår jeg heller følgende:

Bukkekjerka – Bohkegiergi

Fjellformasjonen **Bohkegeargi** er et fredet samisk kulturminne der naturen har bygd naturlig alter og prekestol. På grunn av den spesielle atmosfæren mellom tinder og storhav, har Kirken gjennom de siste 50–60 årene holdt en årlig friluftsgudstjeneste som trekker folk fra hele distriktet. Det har også vært foretatt vigslar her.

Men navnet Bukkekjerka har ingenting med kirke å gjøre. Bohki er et samisk ord for trangt sted, en smal passasje. Giergi er det samiske ordet for stein. Bohkegiergi blir da oversatt til steinen ved passasjen. Fornorskning av samiske stedsnavn gir ofte gale tolkninger som igjen gir opphav til sagn. Her het det at bukkene – som ble tolket som drauger – en gang i året dukket opp for å holde gudstjeneste – altså ei «bukkekirke».

Bohkegeargi har utvilsomt vært et hellig sted, der samer ofret til gudene, noe offerhula på sjøsiden av **Bohkegeargi** vitner om. Det var særlig kveite som ble brukt som offergave. Men

kanskje samtidig med fornorskning av stedsnavnet har kristendommen og kirka overtatt, og **Bohkegeargi** har blitt fortolket som et kristent sted.

Dearvuodat

Ann-Mari Thomassen

Fra: Karl Rasmus Dahle [mailto:krdahle@gmail.com]

Sendt: juovlamánu 1. b. 2017 12:10

Til: Ann-Mari Thomassen <annmari@vardobaiki.no>; Kjersti Myrnes Balto <Kjersti@vardobaiki.no>; Marit Myrvoll <marit@vardobaiki.no>

Emne: Fwd: VS: Nasjonal Turistvei -Infotavle ved Bukkekjerka, også på samisk

Hei, videresender dette til dere - som dere ser har Silja Løken v/statens vegvesen foretatt et par små justeringer opprinnelige tekst ipå grunn av plassmangel og i likhet med henne håper jeg dette kan aksepteres.

Hilsen/dearvoudat

Karl Rasmus

----- Videresendt e-post -----

Fra: Løken Silja Lena <silja.loken@vegvesen.no>

Dato: 1. desember 2017 kl. 11:10

Emne: SV: VS: Nasjonal Turistvei -Infotavle ved Bukkekjerka, også på samisk

Til: Karl Rasmus Dahle <krdahle@gmail.com>

Hei,

Teksten kom nå opp i 195 ord - dvs. for mange ord dersom vi skal klare å holde skriftstørrelsen på tavle godt lesbart.

Jeg har derfor gjort noen mindre endringer i teksten, både for å få bedre flyt og for å redusere tekstmengden (175 ord). Opprinnelig tekst var på 165 ord.

Vi oversetter ikke Bukkekjerka til Bohkegireki på samtlige steder i den norske teksten siden teksten blir full ut oversatt til samisk.

Overskriften på tavlen vil imidlertid ha begge stedsnavn:

Bukkekjerka – Bohkegiergi

Fjellformasjonen Bukkekjerka er et fredet samisk kulturminne der naturen har bygd naturlig alter og prekestol. På grunn av den spesielle atmosfæren mellom tinder og storhav, har Kirken gjennom de siste 50–60 årene holdt en årlig friluftsgudstjeneste som trekker folk fra hele distriktet. Det har også vært foretatt vigslar her.

Men navnet Bukkekjerka har ingenting med kirke å gjøre. Bohki er et samisk ord for trangt sted, en smal passasje. Giergi er det samiske ordet for stein. Bohkegiergi blir da oversatt til steinen ved passasjen. Fornorskning av samiske stedsnavn gir ofte gale tolkninger som igjen gir opphav til sagn. Her het det at bukkene – som ble tolket som drauger – en gang i året dukket opp for å holde gudstjeneste – altså ei «bukkekirke».

Bukkekjerka har utvilsomt vært et hellig sted, der samer ofret til gudene, noe offerhula på sjøsiden av Bukkekjerka vitner om. Det var særlig kveite som ble brukt som offergave. Men kanskje samtidig med fornorskning av stedsnavnet har kristendommen og kirka overtatt, og Bukkekjerka har blitt fortolket som et kristent sted.

Håper dere kan leve godt med disse mindre endringene ☺

Beste hilsen Silja

Fra: Karl Rasmus Dahle [mailto:krdahle@gmail.com]

Sendt: 30. november 2017 09:31

Til: Løken Silja Lena <silja.loken@vegvesen.no>

Emne: Re: VS: Nasjonal Turistvei -Infotavle ved Bukkekjerka, også på samisk

Hei igjen - jeg syntes de endringene Vardobaiki ønsket å få inn i teksten var greie/OK, og for å spare tid svarte jeg dem i mail i natt om hva jeg syntes samtidig som jeg la ved teksten om Børvågen og Børra og ba om at denne også blei teksten - så da håper jeg vi vil ha dette om kort tid

Hilsen

Karl Rasmus

30. november 2017 kl. 06:14 skrev Løken Silja Lena <silja.loken@vegvesen.no>:

Hei,

Tusen takk for tilsendte tekst.

Jeg sitter på toget til Oslo og får ikke sett grundig på teksten før i morgen.

Vi setter pris på innspill og rettelsene får være med, men vi er også opptatt av at teksten ikke skal bli for vanskelig og at lesbarheten skal være god. Eks. stryker vi ordet «automatisk» i første setning.

Jeg skal se nærmere på teksten i morgen så hører du fra meg.

Ha en fin dag så lenge!

Hilsen Silja

Sendt fra min iPhone

29. nov. 2017 kl. 19:00 skrev Karl Rasmus Dahle <krdahle@gmail.com>:

Hei Silja - har fått dette (se nedenfor) fra Vardobaiki - som du ser ønsker de en liten endring av opprinnelig tekst - slik jeg ser det nsker de å få med at Bukkekjerka er et fredet samisk kulturminne (1. setning) og en liten "omskrivning" av siste setning (fornorskning og kristent sted). Jeg har ikke noe i mot deres innspill, men hva med deg, kan du akseptere dette (tenker på om det skaper problemer for din oversettelse etc). Gi meg ei tilbakemelding før jeg tar kontakt med Vardobaiki igjen - skal da også påse at de tar med seg oversettelse nr 2 av Børvågen
hilsen

Karl Rasmus

----- Videresendt e-post -----

Fra: **Ann-Mari Thomassen** <annmari@vardobaiki.no>

Dato: 29. november 2017 kl. 17:02

Emne: VS: VS: Nasjonal Turistvei -Infotavle ved Bukkekjerka, også på samisk

Til: Karl Rasmus Dahle <krdahle@gmail.com>

Kopi: Marit Myrvoll <marit@vardobaiki.no>, Kjersti Myrnes Balto <Kjersti@vardobaiki.no>

Bures.

Beklager at det har tatt litt tid. Vi har hatt så mange baller i luften hele høsten.

Nå har museumsleder og daglig leder på Várdobáiki samisk senter sett på teksten og kvalitetssikret den. Teksten må være klar før vi oversetter den. Selve oversettelsen vil ikke ta så lang tid. Som du ser har vi noen forslag på endringer. Kan du gi tilbakemelding på dette?

Dearvuodát /Hilsen

Ann-Mari Thomassen

Bukkekjerka – Bohkegiergi

Bukkekjerka er et automatisk fredet samisk kulturminne. Bukkekjerka - Bohkegiergi er en formasjon der naturen har bygd naturlig alter og prekestol. På grunn av den spesielle atmosfæren som etableres her mellom tinder og storhav, har det gjennom de siste 50-60 år vært holdt en årlig

friluftsgudstjeneste som trekker folk fra hele distriktet. Det har også vært foretatt vigslar her.

Men navnet Bukkekjerka - Bohkegiergi har faktisk ingenting med kirke å gjøre. Bohki er et samisk ord for trangt sted, en smal passasje. Og giergi er det samiske ordet for stein. Bohkegiergi blir da direkte oversatt steinen ved passasjen. Fornorskning av samiske stedsnavn gir ofte gale tolkningar som igjen gir opphav til sagn. Her het det at bukkene - som ble tolket som drauger - en gang i året dukket opp for å holde gudstjeneste – altså ei «bukkekirke».

Bukkekjerka - Bohkegiergi har utvilsomt vært et hellig sted, der samer (slette: folk) ofret til gudene, noe offerhula på yttersiden (sjøsiden) av Bukkekjerka-Bohkegiergi vitner om. Det var særlig kveite som ble brukt som offergave. Men kanskje samtidig med fornorskning av stedsnavnet har kristendommen og kirka overtatt, og Bukkekjerka- Bohkegiergi har blitt fortolket som et kristent sted.

Avsender: Samediggi/Sametinget
Ájovárgeaidnu 50
9730 KÁRASJOK

07/00410 - 21

B

22

Statens kartverk-Navneansvarlig Nord
Sentralt stedsnavnregister
3507 HØNEFOSS

Álgorávven Áddasullos/Foreløpig tilråkning på Andøy

Kopijja
Statens kartverk-Navneansvarlig Nord
Sentralt stedsnavnregister
3507 HØNEFOSS

Sámediggi
Av/ovárgeardnu 50
9730 Kárašjohka

ÁŠŠEMEANNUDEADDJI /SAKSBEHANDLER	MIN ČUJ./VÁR REF.	DIN ČUJ./DERES REF.	BEAIVI/DATO
Ardis Ronte Eriksen, +47 78 48 42 71 ardis.ronte.eriksen@samediggi.no	17/5401 - 1 Almmut go válddát oktavuoda/Oppgis ved henvendelse		04.12.2017

telefuodna: +47 78 47 40 00
www.samediggi.no
samediggi@samediggi.no

Ápningstider:
Mandag - Fredag
08.00-15.30

Álgorávven Ánddasullos/Foreløpig tilrådning på Andøy

Šiltema áktavuodas Boris Ánddasullos lea Várdobáiki bivdán nammaášši sámi ovddeš bálvvosebáikái.

Nama čállinhápmi rávvejuvvo báikenammalága § 3 vuodul ja nama čállin čuovvu davvisámi riehtačállima, § 4 báikenammalágas. Dán páragráfas deattuhuvvo maiddá báikkálaš suopman. Dábálaš oahpis sánit galget liikka čuovvut riehtačállima, láhkaásahusas § 4. Ánddasuolu lea durddnosámegiela guovllus.

Davvisámegiela báikenammakonsuleantta álgorávvenmat leat nammaskovis mii čuovvu mielde. Báikenammalága § 6 mielde báikkálaš servviin lea cealkinvuoigatvuohta báikenammaáššiin maida sis lea áktavuoha. Báikkálaš searvvit galget oazžut dieđáhusa áššis ja mángosa nammakonsuleantta rávvagis. Gulaskuddanáigi lea guokte mánu. Mii bivdit suohkana sáddet gulaskuddanvástádusaid ruoktot midjiide, vai nammakonsuleanta beassá buktit loahpalaš rávvema.

Jos ležžet eahpečielggasvuodát, de váldde áinnas áktavuoda.

I forbindelse med skilting ved Børra på Andøya har Várdobáiki bedt om navnesak for et gammelt samisk offersted.

Skrivemåten tilrås i henhold til § 3 i stedsnavnloven og skrivningen følger gjeldende rettskrivningsprinsipp i nordsamisk, § 4. Denne paragrafen vektlegger også lokal uttale. Allmenn kjente ord skal likevel følge gjeldende rettskriving, lovforskriften § 4. Andøy er i tornesamisk område.

Foreløpig tilrådning fra nordsamisk stedsnavntjeneste finnes på skjemaet som følger vedlagt. Stedsnavnloven § 6 vektlegger lokale organisasjoners rett til å uttale seg i saker som berører stedsnavn de har en særlig tilknytning til. Kommunen skal sende varsel om navnesaka med kopi av stedsnavnkonsulentens tilrådninger til aktuelle lokale foreninger. Høringstida er to måneder. Vi ber kommunen om å sende høringssvarene tilbake til oss slik at navnekonsulenten kan gi endelig tilrådning.

Ta kontakt om noe skulle være uklart.

Dearvuodaiguin/Med hilsen

Lisa Monica Aslaksen
fágajodiheaddji/fagleder - Terminologijajuogus

Ardis Ronte Eriksen
seniorráđđeaddi / seniorráđgiver

*Dát reive lea elektrovnnalaččat dohkkehuvvon ja sáddejuvvo vuolláicállaga haga./
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

Hovedmottaker:

Andøy kommune

Plan og utvikling

8483

ANDENES

Kopijja / Kopi til:

Statens kartverk-Navneansvarlig Nord

Stedsnavntjenesten for norske navn i Nord-Norge

Várdobáiki Sámi guovddaš/Samisk senter

Sentralt stedsnavnregister

Språkrådet

Bedringensvei 9

3507 HØNEFOSS

0032 OSLO

8536 EVENES

Mielddus/Vedlegg

Bohkegeargi-nammaassi-skovvi

KOPPI

NAVNEKONSULENTTJENESTEN:

NAVNESAK nr:

KOMMUNE (nr og navn):

KARTBLAD:

1871 Andøy

Jf følgeskriv: Vedtaksbrev dat.

Nr	Koordinat Angi datum og system N= Ø=	Sokn	Objekttype Angi evt. GAB-id.nr (gnr, bnr, adr.kode, gatekode)	Evt. skrivemåte- alternativ Angi kilde S=synfaring H=hydr. orig. B=brev osv Angi språk hvis samisk el. finsk	Skrivemåte(r) i offentlig bruk Angi kilder N5=økonomisk kartverk N50=Norge 1:50000 Dnl=Den norske los S=sjøkart osv	Foreløpig tilråding fra navne- konsulentene	Høringsuttalelser Angi kilde E=eier/fester K=kommunen L=lokale organisasjoner O=andre offentlige instanser	Endelig tilråding fra navne- konsulentene	Vedtak Vedtaksinstans er Statens kartverk om ikke annet er angitt K=kommunen Fk=fylkeskommunen V=Vegvesenet Ky=Kystverket osv	Merknader/ Begrunnelse (L=lov om stadnamn, F=forskriftene) Evt. henvisning til følgeskriv
----	--	------	--	---	--	--	---	---	--	---

1			berg	nordsamisk	Bukkekerja	Bohkegeargi				
2			Offersted/ kkulturmin ne	nordsamisk		Bohkegeargi				

NAVNEKONSULENTTJENESTEN:

NAVNESAK nr:

KOMMUNE (nr og navn):
1871 Andøy

KARTBLAD:

Jf følgeskriv: Vedtaksbrev dat.

Nr	Koordinat Angi datum og system N= Ø=	Sokn	Objekttype Angi evt. GAB-id.nr (gnr, bnr, adr.kode, gatekode)	Evt. skrivemåte- alternativ Angi kilde S=synfaring H=hydr. orig. B=brev osv Angi språk hvis samisk el. finsk	Skrivemåte(r) i offentlig bruk Angi kilder N5=økonomisk kartverk N50=Norge 1:50000 Dnl=Den norske los S=sjøkart osv	Foreløpig tilråding fra navne- konsulentene	Høringsuttalelser Angi kilde E=eier/fester K=kommunen L=lokale organisasjoner O=andre offentlige instanser	Endelig tilråding fra navne- konsulentene	Vedtak Vedtaksinstans er Statens kartverk om ikke annet er angitt K=kommunen Fk=fylkeskommunen V=Vegvesenet Ky=Kystverket osv	Merknader/ Begrunnelse (L=lov om stadnamn, F=forskriftene) Evt. henvisning til følgeskriv
-----------	---	-------------	---	---	--	--	--	--	---	--

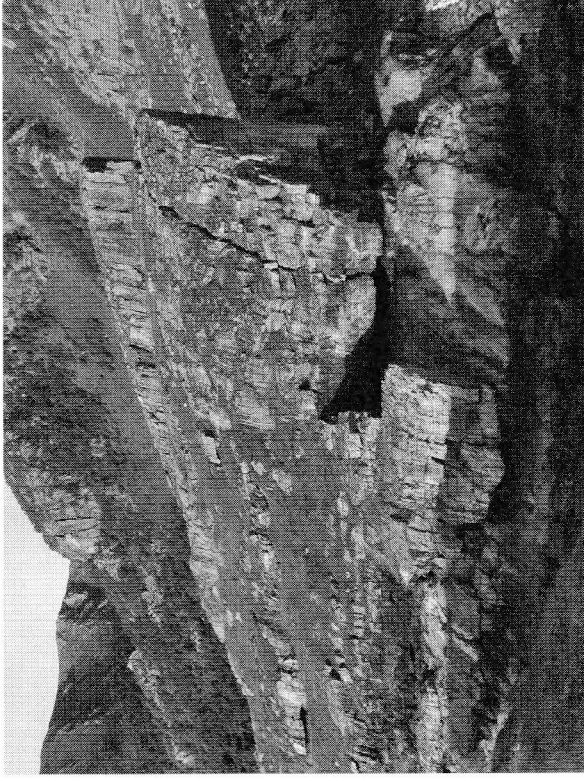
”Bukkejerka”

Av Inge E. Johansen

På slutten av krigen rodde denne karen med pappa for å samle rekved i Børra til kleskjå heime. Fortellaren er født i 1936 på Nøss og Børra var både spennende og farlig for oss unge. Men også vaksne grudde seg for å gå der sjøl på lyse sommaren, då det var mange farlige plasser å passere. Den første plassen var Stia, der Øvervegen/Kalvevegen var skoten ut for å gå. Folk heldt seg i ein streng som var bolta fast. Vi klatra til vanlig Mellomvegen i flogan med tungsjøen som vaska i berget. I Sandvika blei det litt ekkelt då rester av eldste bror til pappa og foten til ein skipper frå Skjoldham låg gravlagt der. Bestefar fann foten i ein støvel og seinare fann både han og andre bein av ankelen min. Begge sette til på havet. Kvalvika stengte for ferdsla, og Kvalvikholtran var ein hundplass å gå. Men det folk var mest redd for Kjelen, ei farlig jettegryte som låg midt i berget der de gikk. Folk spurte stadig kor denne Kjelen låg, du kunne gå rett i den og drukne. Nordfor Kjelen låg Hellen med fastbolta streng for å halde seg fast i. Johan Nilsa passa løkten og hadde til vanlig hunden med seg. Her på Hellen blei hunden redd, så Johan måtte bere den. Ein gong glømte Johan og ta opp hunden, og då snudde den og rente heimover. Johan måtte heilt i Sandvika for å finne rømlingen.

Hunden hadde god grunn til å vere redd. I Stokkura gikk det oterfar, her var omtrent umulig å gå, vi måtte smyge og klatre mellom steinblokkene, og under ei svær helle sto Kornelius sitt oterjern. Og verre blei det. En måtte passere Ressekjerringa som sto der og venta på å komme over til Klotinden. Ho skulle skreve dit, men kom ut i sola og blei ståande, men greidde å slenge frå seg pengeskrinet på Børhella. Nu var vi midt oppi det verste. Sjørom ei mektig steinblokk, Bukkejerka, satt haulausingen og røykte, det spøkte der, og folk fikk varsel og plage av daudingar. Du var ikkje kvitt dei før du kom til over Hammeset og kunne renne nordover. Straks nordfor røykeplassen låg ei flat helle de kalla for Sølvhella, Skattekista eller Penghella. Det var gammelt at under hella låg ein skatt. Fleire grov etter den skatten, det gjorde far min også. Men det nyttet aldri. Etter som dei grov, rausa det rullestein i holet så ingen kom under den og fann skatten. Nån hadde funne pengar, men det var nok mynter som blei lagt der. Sagnet sei at viss Penghella kom bort, blei Børra ødelagt. Mamma sa det gikk troll i ord, for då vegvesenet bygde veg der, grusa dei bort Penghella og øydela Børra.

Pappa fiska og glunten spydde, som vanlig. Vi la til land i ein sandkile nordfor Kuforet, innfor Børhella. Pappa flirte då han drog opp båten at viss ho mor var med, bestemor mi, fikk vi ikkje legge båten her i Finnstøa. For

«Bukkejerka» frå Børhella.

her la finnan båtan når dei skulle i Bukkejerka, den veldige steinblokk der haulausingen sat og røykte. Frå havet såg du tydelig at Bukkejerka var kleven i ei stor kløft. Den har også namn av det. Bukkejerka er eit samisk namn for kløftsteinen. Då denne karen blei vaksen, spurte eg bestemor kva finnan gjorde i Bukkejerka? Ho drog på det, besteforeldran hennes påsto at finnan dreiv med hemmelige saker der. Bestemor blei født på Nordmela i 1877 og kom til Nøss rundt 1900.

På heimturen gikk pappa opp til Johan Berg med fisk. Han var født i 1851 og var en kjent fembøringshøvedsmann. Signe, hushjelpe, spurte om vi var borti spøkelsar i Børra. Johan Berg sa han rodde i Børrvågen i storsildtida (ca 1865 – 75). Han hadde aldri vore redd for spøkelsar, men dei likte ikkje finnan som dreiv på med trolldom. Før i tida så mata dei Bukkejerka. Der var alltid skummelt rundt Bukkejerka, slik som i Børrvågen. Når vi unga gikk forbi, gløtta eg alltid inn i trollkjeften, hula under Bukkejerka, om der låg mat.

Som ungdom rodde vi med kveitvad. Vi sette ofte vaden i Børrvågeia, og Birger Dahl var svært nøye på at vi måtte ha Skrinet i Bukkejerka som med, for det hadde Kornelius, han sa finnan fikk kveita der. Haftor Karoliussen rodde med Kornelius, dei hadde fast kveiteplass utfor Bukkejerka, og Kornelius var påpasselig at det skulle vere stilt når de

drog vaden. Anton Anfinnsen, født i 1869, brukte samme meda. Han kom frå Kobbedalen og var same. Seinere leste eg ein plass at samene sette kveitvad uifor offerlassene sine. Ofte var det ein kvit stein i berget der, akkurat slik som på Bukkejerka. Under Sommer-Melbu heldt eg lysbildekåseri om Vesterålen for Legeforeninga og viste bl. a. frå Bukkejerka om dette. En same nordfra kom etterpå og sa han kjente til slike offerplasser. Tema for seminaret var om de som sto utenfor.

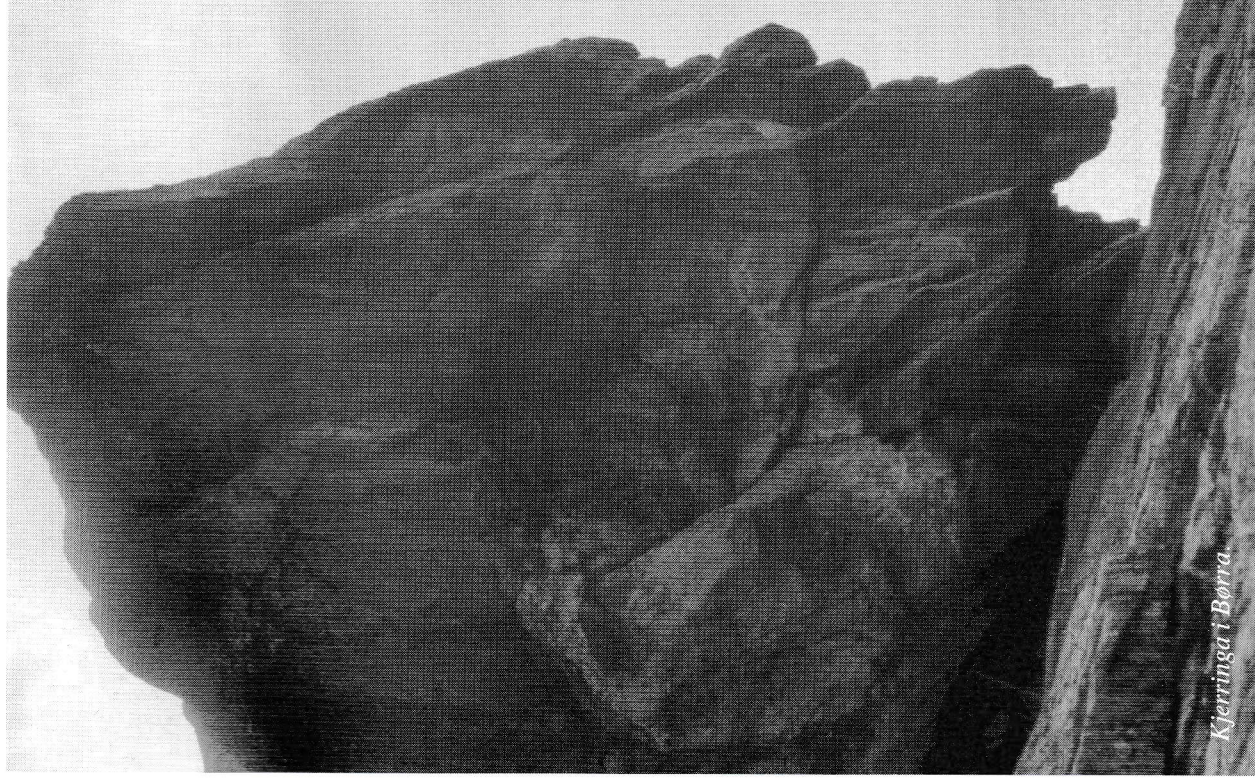
Eg rodde med Celius, født først på 1900 og mykje opptatt av gammel historie. Vi var innom Børrvågen etter egg. Han fortalte at finnan brukte Lapphola som samlingsplass for reinen. Finnan og Bukkejerka ville han ikkje snakke om, det skapte utur for fisket.

Med årene gikk eg fleire spøkelsessturar i Børra, men nemnte aldri noe om samane, berre at Bukkejerka var eit samisk namn for kløftstein. På ein av desse turane snakka to eldre menn, då vi sto under Bukkejerka, at finnan brukte Bukkejerka til nokka. Mennene var fra Risøyhamn. Seinare har det slått meg at dei kan hende fikk denne opplysninga frå Daniel Nøis som hadde båtene sine liggande utmed Hamneset, både han og mange frå slekta rodde der, ein hadde bu også i Børrvågen..

Under en tur nordpå Ra, hadde eg ein fortlulig samtale med Bernhard Isaksen, født i 1897. Bernhard sat med store kunnskaper og ein enorm hukommelse. Sørfør Stia står ei steinblokk med ei skrå hule under, kalt Finkjerka/ Finnsteinen. Der la finnan til. Det same sa Celius. Bernhard finøste at Kornelius var full finn, fanga oter og kveita på finnplassan. Kornelius var ikkje av samisk ætt, så vidt eg veit, men han dreiv slik samane gjorde. Eg nemnte det som Johan Berg sa om å mate Bukkejerka, var sjøl usikker på meininga. Sånt ville ikkje Bernhard snakke om. Han var en sterkt religiøs mann. Finnan hadde sitt dei heldt på med, både med Bukkejerka under fiske og ganding, det måtte eg halde meg unna.

Ein sommar tok eg Gunnleik Antonsen, Nordmela, med meg i Børrvågen og skreiv ned det han sa. Han var dreng der i ungdommen. Dette står det om i Andungen. Han huska at finnan kom på fiske der. Eg fortalte om det Sedolf skreiv i sine kladderbøker. Sedolf kunne ikkje forstå at han som hadde fred med Gud og naboene, skulle bli så plaga med spøkelses. Han spurte en finn i Mehamn om det, han var spesialist på slikt. Finnen meinte sikkert at Børrvågen var åndenes oppholdssted. Gunnleik sa det hendte nu ting i Børrvågen, mykje overtru og tøv, og finnan ville han ikkje snakke om ka dei hadde for seg, folk hadde det på dem at det passa seg ikkje. Gunnleik var også religiøs. Det var heilt tydelig at emnet var tabu. Folk ville lite vedkjenne seg at her har vore samer og er samiske namn. Men dette har Johan Borgos og Finn Myrvang retta på.

Oppfor Finkjerka går sauene seg fast i fjellet. Der er stupbratt og nesten umulig å få dyra ned. Ein sommar kom ein finnkall til Nøss og folk bad han om hjelp. Finnen gikk med folk nordpå Ra og såg kor sauene sto

Kjerringa i Børra.

fast, sette seg med ryggen til og hendene i fanget. Slik sat han utan eit ord mens nokre karer klatra opp og tok ned sauene. Folket gikk då i rundgang der finnen sat og takka han for hjelpa., fotlalde Celius. Nordfor gården ligg ei hule under fjellet. Denne hula har namn etter ei finnkjerring som låg deg på turane sins. På dagan spiste ho middag hos Regine, kona til samnen Anton Anfinnsen. Men om ho var i slekt med han, veit eg ikkje.

Børra er eit samisk namn, og vi har fleire av dei heime på Nøss: Katta, bratt kant i berget, Finnjota, Koljota der dei kom ned frå fjellet, Finnhundan. Lengre sør ligg Lusvatnet/laksevatnet med Loullelia/Sørليا og inst i Lusvatnet, Kallheia./Steinheia, Jerte/rund haug i Stampan, Låven der noen store steinar var tørkeplass og Jungelia, tyttebærليا. Alle disse rundt Lusvatnet. Korsmarka/ grope, fullt av dei og Gullhågen. Men kva tid desse namna er frå, veit eg ikkje, men dei har neppe ramla ned.

Då dei tok til med gudstenester i Bukkekjerka, teikna kors i berget og preikte frå eit naturlig alter, då protesterte eg gjennom avisartikler. Eg trur det er grunnlag for at Bukkekjerka er ein samisk offerplass, og kjerka har ødelagt nok av den samiske kulturen.

Hadseløya

Av Inge E. Johansen

På Hadseløya dreiv samene med rein til først på 1900. Det var av den reinfamilien som kom frå Borge til Bø i 1855. Dei dreiv reinen over sundet og landa i Lappvika. Samene hadde leirplass oppe med Bergvikvatnet, vi kan sjå den ennu. Dei gjette reinen nede på myrene, for folk her slo fjellet og brukte liene til beite for sine dyr. Ein av informantene mine, Svein Sjøvoll, sa dei hadde ein offerplass i Bergvika. Eg spurte korfør han visste det. Jau, det var ein samisk offerplass. Vi kjørte då dit og såg på denne plassen. Rundt ein lang, lys stein var det murt opp ein ring av stein, akkurat slik vi ser bilder av samiske offerplasser i bøkene.

Samane måtte betale for beitinga. Prost Nielsen hadde 15 aktarein , en bonde på Hokland 7. Sønnesønnen sa det var eit teikn på rikdom at bestefaren hadde 7 rein i fjellet. Om hausten fikk dei reinslakt. Svingerfar min fortalte om alt styret på prostgården med å steike blodpølse, ordne kjøttet og alt som følgde med reinen.

På Flatset står Finnkjerka nedfor Skjettåsen. Fred Odin Brun kunne ikkje forstå kvifor den heitte Skjettåsen når det var den beste graslassen

han hadde til sauene. Namnet betyr gras på samisk. Framfor eit utspring på Finnkjerka er det lagt ein steinring som likner på ein offerplass. Oppe i Vatndalen, der det bodde samer. Ein svært steinblokk blir kalt for Finnkjerka. Lengre opp i fjellsida ligg eit sprukket berg de kaller for Bukkeberget, Kløftberget. Vi har ei fortelling om samer som gikk i eit snøras vinterstid. Dei kom ikkje ned til Breivika for å ro, og då folk kom oppover, oppdaga dei raset. Melkarsteinen ligg akkurat der folk må svinge i rett vinkel for å komme opp til Vatndalen. Lussteinen i Breivikelva, har namnet fordi ei finnkjerring brukte å lyske seg når ho fiska laks. Det var ingenting laksen beit betre på enn lus, ”opppluste” informanten min. Lussteinen på samisk kjem av laks, det same som Lusvatnet heime på Nøss. Ein kar som ikkje bodde langt frå Orhaugen, skogkledd bergknaus ned mot havet, Breivika, han reiste til Trondheim for å finne slekta si i Stadsarkivet. Dei kunne opplyse at der bodde det berre samer før.

På Flatset ligg Finnhillaren nedmot havet. Her låg finnan når de kom på vårfisket. I Teigandalen sa folk at det bodde finna før. Her ligg Bukkeegga og Kolbansdalen, og nedfor åsen ser en alle de runde haugan på Jertvoll. Her er Kallstadvågen med svære steinblokker i berget, så kjem Finnvika, Finnseter, Storrvika, Finnhamn, Finnbergan og Kolvika, ei legd i terrenget. I Finnhamn hadde Finn-Pål gammen sin. Dei kom frå Hamarøya annakvart år og jakta kobbe, oter, rype og fiska. Folk fortel at finnan tulle tøy rundt åran og rodde seg lydlaust innpå kobben. Dei gjorde reint bord. Det same folket var også i Lofoten på kobbeveiding og så lenge folk kunne hugse, dreiv finnan med jakt og fiske her på yttersida av Hadseløya. I 1947 var det slutt på denne eldgamle veidekulturen.

Skriv upp her alle namn som du veit på bruket dykkar! Spør gamalt folk og! Skriv namni nett som du segjer deim på bygdemålet, og set til i klomber () etter kvart namn kva det er, til dømes: Tyssa (fossande elv), Tosellin (bratt hamar), Rågna (vid slette), Klimpin (berg), og Vembene (gamle åkrar). Er det noko gamle segner um sume namn, so skriv segnene tilslutt. Veit ingen korleis bumerket til garden var, so sjå etter um det skulde finnast på t. d. gamle reidskapar. — Skriv kladd fyrst!

Garden vår hev gardsnummer (g.nr.) 8 og bruksnummer (br.nr.) 29
i Bjørnskinns herad, Nordlåd fylke.

Garden heiter: Bakkejord Bumerke:

Tilnamnet (t. d. Ola-garen er): Eigar: Albert Karoliussen

Brukar: Albert Karoliussen Vårstølen heiter:

Fjellstølen (sætri):

- A. Namn heime på garden.
- B. Namn i skogen eller utmarki.
- C. Namn på stølen og på fjellet.
- D. Namn oppetter stølsvegen og etter skogsvegane.
- E. Namn i fjøra og ute på sjøen eller vatn.

(Gløym ikkje nokre åkrar og engstykke, slåttemarker, slettor, myrar, vollar og moar, haugar, bakkar, steinar, skogteigar og skogholt. Gløym ikkje nokre elvar, bekker (grøver), veitor, brunnar, kjeldor, oppkomor, dammar, tjørnar og vatn, fossar, kulpar (eller hyljar), bruer, klopper og vad. Hugs på alle vegar, gangstigar (eller råser), geiler, gotor eller gutur (vegar for feet til utmarki), løypor, kvilestader, gjerde, grindar eller led, gamle hustuffer, arbeidsplassar og koiar. Få med namni på alle berg, dalar, fjellkluffer (gil), skard, eid, kleivar, brauter, toppar, nutar, tindar, hamrar, rabbar, remer, åsar, svadberg, skredor, fonner, bredar, svorer, skuggar i fjellet, holor, hellerar (berg-holor), urder og roysar. Bur du utmed sjøen eller atmed vatn, må du ikkje gløyma å taka med ogso alle nes, oddar, berg, steinar, båtstøer (eller vorar), bryggjor, fiskarbudor og naust, vikar, sund og vågar, oyar, holmar, grynnor, bår, skjer, fluder og fall, fiskeplassar og alt som hev namn.)

A. Namn heime på garden:

Brattlibakken.

Brattlia.

Kilslia.

Skoghamarn.

Røberge.

Laubenkeia.

Tinnskin.

Hesmebakken.

Lakamran.

Klempeva.

Fongeliryggen.

Låven. (Tre stener).

Böbakken (En fiskeplass).
Værsløa
Korslia (En ås).
Lorslia.
Kvalvikkalteren (En fjellås).
Korsanvika.
Målva. (En fiskeplass i elven).
Melkeva — " —
Værsløen.
Bokkekyrka. (Som en kirke inne i et berg).
Liskare.
Liebergan.
Fla. (Et berg).
Morhavna
Lorkjila.
Bjørnerånkållen.
Kvalvika.
Resskjerringa. (Et berg).
Storhamaren.
Graverhula.
Skrombertinnen.
Bulifoten.
Skromerfoten.
Myganbergan.
Furibanken.
Annesskare.
Liliskare.
Lorjo. (Slätteli).
Liljejo. — " —
Brynerlia.

Hanan.

Blåberhälla.

Måli.

Lilivra.

Nordland

Bukkekerka

C 4

Bjørnskinn

RK Andvæ

bukkekerka

Ein loddrett berghammar like
sørom Børrvågen - det blir med
andre ord i aller nordste enden av Bjørnskinn.

Berghammaren har fine naturlige "ornament" pga.
erosjon av vind og vær, og her brukar kvar sommar
å være friluftgudtenest' i juli el. august. Men
dette er ny tradisj. - Namnet er eldre, og skal
skrive seg frå at bukkane som gjekk her på beite
langt att i tida hadde denne sørvendte berghammaren
som uversskjul; berget har fått kjerke-nemning berre
fordi det er særmerkt og "majestetisk". At her er
ein stein under som de kallar "Alteret", skulle stø
denne mi framstilling - etter det andre har fortalt
meg.

Finn Myrvang 1962

Alteret

C 4

Nordland

Bjørnskinn

RK Andøya

ahlytra

Ei firkanta alter-liknande steinblokk
på sørsida av og like innunder Bokke-
kjerka. Sjå d.

Finn Myrvang 1963